

Zpráva pro DGVT o nových iniciativách v oblasti odborného vzdělávání a přípravy za II. pololetí roku 2006

Česká republika

Schválení zákona o uznávání výsledků dalšího vzdělávání a příprava jeho implementace

Zákon č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) byl schválen v roce 2006 s účinností od 1. 8. 2007.

Je pojat tak, aby motivoval dospělou populaci v České republice k dalšímu vzdělávání, rozšířil možnosti jednotlivců získat novou kvalifikaci a zlepšit uplatnitelnost na trhu práce a zlepšil reakci vzdělávacího systému na potřeby trhu práce.

Kromě toho, že legislativně zakotvuje Národní soustavu kvalifikací, zákon vymezuje nebo upravuje zejména tyto oblasti:

- systém ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání,
- kvalifikace,
- kvalifikační standardy pro dílčí kvalifikace,
- hodnoticí standardy pro dílčí kvalifikace,
- pravidla týkající se autorizace a autorizovaných osob,
- práva a povinnosti účastníků systému uznávání (ověřování) dalšího vzdělávání,
- odpovědnost za systém uznávání výsledků dalšího vzdělávání.

Po schválení zákona probíhala příprava na zahájení jeho účinnosti. Klíčové byly aktivity svěřující k vymezení a částečnému naplnění Národní soustavy kvalifikací, která bude hlavním nástrojem praktické realizace zákona. Současně probíhala i příprava prostředí pro praktické uplatnění a využívání zákona, zejména intenzivní komunikace všech zainteresovaných partnerů, která vyústila do přípravy nezbytných prováděcích vyhlášek a dalších podzákoných norem.

Systémové projekty MŠMT (aktivity v roce 2006)

Od roku 2005 se v České republice realizují dva projekty směřující k vývoji a částečnému naplnění Národní soustavy kvalifikací. Jsou to systémové projekty řízené MŠMT a financované Evropskou unií a rozpočtem ČR:

(a) Projekt zaměřený na navržení a rozvoj Národní soustavy kvalifikací podporující propojení počátečního a dalšího vzdělávání (projekt NSK, www.nsk.nuov.cz).

V široce založené spolupráci se zástupci světa práce se v roce 2006 výrazně posunulo řešení úkolů projektu - zejména v následujících oblastech:

- pojetí a celková architektura Národní soustavy kvalifikací,
- naplnění NSK kvalifikačními a hodnoticími standardy pro úroveň nižších kvalifikací - do úrovně odpovídající střednímu vzdělání s výučním listem, ISCED 3C,
- informační systém NSK (je připravován s internetovým přístupem).

(b) Projekt zaměřený na rozvoj uznávání výsledků neformálního vzdělávání a informálního učení v sítích škol poskytujících vzdělávací služby pro dospělé (projekt UNIV, www.univ.nuov.cz).

V roce 2006 se projekt – mimo jiné - zaměřil na vytvoření předpokladů pro splnění jednoho z cílů projektu, kterým je navrhnout, vytvořit a pilotně implementovat systém uznávání výsledků neformálního vzdělávání a informálního učení v mezích určených zákonem o uznávání výsledků dalšího vzdělávání.

Nová závěrečná zkouška v systémovém projektu Kvalita I

V rámci systémového projektu Kvalita I, který je financován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem ČR, odpovídá Národní ústav odborného vzdělávání (NÚOV) za reformu závěrečné zkoušky v oborech vzdělání poskytujících střední vzdělání s výučním listem. Projekt byl zahájen v květnu 2005 a jeho řešení zasahuje čtyři školní roky 2004/2005, 2005/2006, 2006/2007 a 2007/2008.

Na rozdíl od současné praxe, kdy obsah závěrečné zkoušky je v kompetenci ředitele školy, nová závěrečná zkouška je založená na jednotném zadání, které je společné pro žáky daného oboru vzdělání. Na tvorbě jednotných zadání spolupracují školy, zaměstnavatelé a odborníci NÚOV.

Ve školním roce 2004/2005 bylo vytvořeno a pilotně ověřováno 8 jednotných zadání. Ve školním roce 2005/2006 počet jednotných zadání stoupl na 19 a do pilotního ověřování se zapojilo 135 škol a 6 014 žáků.

Dotazníkovým šetřením byly v roce 2006 zjišťovány názory pilotních škol a odborníků z praxe, kteří jsou členy zkušebních komisí, na realizaci nové závěrečné zkoušky. Šetření prokázalo, že zásadní přístupy k inovaci závěrečných zkoušek jsou podporovány téměř všemi respondenty. Pro závěrečnou zkoušku založenou na jednotném zadání se vyslovilo více než 90% respondentů, přičemž se neliší názory školské sféry a sféry praxe. Toto zjištění svědčí o tom, že při pilotním ověřování jednotného zadání závěrečné zkoušky nedochází k žádným významnějším rozporům a je předpoklad, že se zkouška v tomto pojetí bude úspěšně rozšiřovat.

Ve školním roce 2006/2007 vzniká ve spolupráci škol, zaměstnavatelů a pracovníků NÚOV 41 jednotných zadání závěrečné zkoušky. Do pilotního ověřování se přihlásilo přes 200 škol, kde bude novou závěrečnou zkoušku skládat cca 12 000 žáků, což představuje cca 30 % všech absolventů učebních oborů v uvedeném roce.

Pilotní ověřování dvoustupňové tvorby kurikula v systémovém projektu PILOT - S

Od roku 2005 pracuje Národní ústav odborného vzdělávání se 30 školami na pilotáži kurikulární reformy v odborném školství. Systémový projekt s názvem Tvorba a ověřování pilotních školních vzdělávacích programů na vybraných středních odborných školách a středních odborných učilištích je řízen MŠMT a financován ESF a státním rozpočtem ČR. Pilotáž se dotýká všech krajů ČR vyjma Hlavního města Prahy a zahrnuje 24 oborů vzdělání.

Cílem projektu i reformy je, aby si školy na základě rámcových vzdělávacích programů připravily své školní vzdělávací programy, které budou odpovídat podmínkám konkrétní školy, vzdělávacím potřebám a předpokladům jejích žáků a specifickým potřebám trhu práce v regionu školy. Vytvořit modernizované školní vzdělávací programy uplatnitelné nejen ve vzdělávací činnosti zapojených pilotních škol, ale také jako příklad pro další školy, které budou tvořit vlastní školní vzdělávací programy.

V projektu je kromě školních vzdělávacích programů kladen důraz také na vzdělávání pedagogických pracovníků pilotních škol a prohloubení se spolupráce se sociálními partnery SOŠ a SOU v regionu. Školy si provedly analýzu trhu práce a zjistily, jaká je uplatnitelnost jejich absolventů. Začaly přitom spolupracovat s vybranými zaměstnavateli v regionu, kteří ovlivňují podobu školních vzdělávacích programů a mohou také přispět k lepší kvalitě výuky, hlavně pokud jde o praktické vyučování.

K poslednímu červnu 2006 byla dokončena tvorba 52 pilotních školních vzdělávacích programů v odborném vzdělávání. Od září 2006 se jich 48 pilotně ověřuje ve výuce.

Poznatky z tohoto projektu jsou využívány k tvorbě metodik a podpůrných materiálů, příkladů dobré praxe a přenosu zkušeností na další SOŠ a SOU. To vše má usnadnit průběh kurikulární reformy v odborném školství.

Příprava konzultačního procesu k ECVET

Konzultační proces k Evropskému systému přenosu kreditů v odborném vzdělávání (ECVET) byl připravován na základě výzvy komisaře Evropské komise pro vzdělávání a kulturu v gesci MŠMT. Při přípravě byl respektován požadavek, aby do konzultačního procesu byla zapojena všechna ministerstva, krajské úřady a sociální partneři zabývající se vzděláváním, zaměstnáním a oblastí celoživotního učení.

V přípravném období (do ledna 2007) byly připraveny podklady pro účastníky konzultačního procesu a nástroje pro zpracování jeho výsledků.

Pro všechny nominované odborníky (nominaci následně zajistili oslovení partneři na základě dopisu náměstka ministryně školství) tak byl připraven český překlad konzultačního dokumentu, tj. pracovního dokumentu Evropské komise k ECVET obsahující otázky pro konzultační proces. Pro všechny nominované odborníky byly připraveny další doplňující informace týkající se ECVET - *internetem přístupné soubory, které dále vysvětlují technické specifikace ECVET, vyjasňují některé pojmy, zprostředkovávají různé pohledy na problematiku nebo odkazují na další informační zdroje.* Součástí připraveného souboru informací byl (jako alternativa odpovědi na otázky obsažené v konzultačním dokumentu) internetový dotazník pro konzultační proces, zpracovaný na základě otázek konzultačního dokumentu.

Celkově tak byly v závěru roku 2006 vytvořeny velmi dobré podmínky pro zastoupení všech relevantních partnerů a pro hladký průběh konzultačního procesu v České republice i pro správné a spolehlivé vyhodnocení jeho výsledků.